

stemmelse foreslaas det, at en „Forlængelse eller Forandring af Tjenestetiden, foranlediget af de værnepligtige selv, ikke kan bevirke nogen Udbetaling til de paagældende“. Dernæst, at „Forsvarsministeren træffer Bestemmelse vedrørende Udbetalingen og afgør alle opstaaende Spørgsmaal“. Der vil her være overordentlig mange Grænsespørgsmaal, der vil komme adskillige Tvivlstilfælde frem, og der kan neppe være delte Meninger om, at det maa være de administrerende Myndigheder, der træffer Afgørelsen, uden at der bliver Adgang til at føre Proces om hvert af de Spørgsmaal, der her maatte komme frem, hvad enten det gælder en enkelt Mand eller eventuelt en vis Gruppe af indkaldte.

Lovforslaget indeholder desuden en lille Bestemmelse, der svarer til en Bestemmelse, som vedtoges i et tilsvarende Lovforslag i Fjor. Den gaar ud paa, at for Befalingsmænd til Tjeneste ved Officersskolens næstældste Klasse skal Tjeneren i Sikringsstyrken træde i Stedet for den Tjeneste, som efter de gældende Bestemmelser er fornøden efter deres Afgang fra Skolen. Det er en praktisk Bestemmelse, der er nødvendiggjort af Forholdene. Endelig foreslaas det for Flaaden, at der gives Adgang til en lignende Ud nævnelse af midlertidige Befalingsmænd som den, der ved tidligere Love er blevet tilladt for Hærens Vedkommende. Dette har vist sig i stigende Grad nødvendigt, idet de bestandig talrigere udlagte Miner, de stadig vanskelige Forhold med Bevogtning af Minefelter og Tilintetgørelse af fremmede Miner, der driver ind ved vore Kyster, i stigende Grad lægger Beslag paa Befalingsmandskabet i Flaaden.

Lovforslagets Bestemmelser har været drøftede ved Forhandlinger med Repræsentanter for de forskellige Partier. Jeg antager derfor, at vi i Hovedtrækkene vil kunne samles om det, og jeg skal anbefale det til hurtig Fremme, saa at dets Virkninger hurtigt kan gøre sig gældende.

Landbrugsministeren (K. Pedersen): Det første Lovforslag, jeg skal have den Ære at fremsætte for det høje Ting, er *Forslag til Lov om Fæstegodsets Overgang til Selveje*. At det private Fæsteforhold er et mindre godt Brugsforhold for Jordens Udnyttelse paa bedste Maade, tror jeg nok, vi alle er enige om. Men selve Fæstesagen har nu ikke den store Betydning, som den i sin Tid havde, idet Fæstegodsets Omfang er reduceret stærkt. Me-

dens f. Eks. Fæstegaardene i Forhold til Selvejer- og Arvefæstegaarde i 1850 var 33 pCt., var de i 1905 kun 5 pCt., og jeg antager, at de i Øjeblikket ikke er mere end godt 2 pCt. deraf. Fæstesagen har i sin Tid været Genstand for megen Forhandling og, kan man gerne sige, Strid. Flere Lovforslag har været fremsatte baade for at regulere og for at afløse Fæsteforholdene, uden at det har ført til det ønskede Resultat: at faa Fæstet fuldkomment afløst; men siden 1882 har der ikke været fremsat noget Lovforslag. I den sidste Tid har der paa ny været rejst en Forhandling om Spørgsmaalet, særlig af de tilbageværende Fæstere, og Regeringen nedsatte derfor den 4. Februar 1910 en Kommission, som skulde tage dette Spørgsmaal under Overvejelse. Denne Kommission afgav i August 1911 en meget indholdsrig og omfattende Betænkning. Arbejdet resulterede i, at der blev fremsat 3 Forslag af Kommissionen, et, som gaar ud paa, at Fæste skal afløses ad Frivillighedens Vej, et, hvorefter Fæste skal afløses ved Tvang, og et tredje, som gaar ud paa, at man skal regulere de nuværende Fæsteforhold og ikke afløse dem. Der er hos de tilbageværende Fæstere et stærkt Ønske om at faa det tilbageværende Fæste afløst, og Regeringen har derfor ment, at man burde tage Hensyn til dette Ønske og give Rigsdagen Lejlighed til at tage Stilling til denne Sag, saa meget mere som det er min Opfattelse, at man for Øjeblikket kan drøfte denne Sag i Ro og med al mulig Hensyntagen til de forskellige Opfattelser.

Jeg har i alt væsentligt fulgt det Forslag, som er stillet af Fæsternes Repræsentanter i Kommissionen, fordi jeg tror, at det har den største Tilslutning baade blandt Fæsterne og indenfor Rigsdagen. Det er en Selvfølge, at ogsaa de andre Forslag vil blive Genstand for Forhandling, naar Sagen kommer til første Behandling her i Tinget, og jeg skal blot tilføje, at det Forslag, som er stillet af de to Medlemmer af Kommissionen: Emil Rasmussen og Sagfører Bertelsen, hos mig er Genstand for megen Interesse og en hel Del Sympati.

Med Hensyn til de enkelte Paragraffer skal jeg blot udtale, at § 1, der i og for sig er den vigtigste, bestemmer, at enhver Ejer af alle til et Gods hørende Ejendomme, der er Fæstetvang undergivne, skal være forpligtet til at overdrage Fæstestederne til fri Ejendom. Det samme gælder de Huse, som omhandles i Lov Nr. 87